

Sygn. akt VI Gz 212/15

POSTANOWIENIE

Dnia 06 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Andrzej Borucki (spraw.)**

Sędziowie: **SSO Anna Harmata**

SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: asyst. sędziego Natalia Oślizło-Doskocz

po rozpoznaniu w dniu 06 sierpnia 2015 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...)

przeciwko: **G. S.**

o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny

na skutek zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Rejonowego
w K. V Wydziału Gospodarczego z dnia 19 lutego 2015 r., sygn. akt V GC 624/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Krośnie, uwzględniając wniosek powoda zabezpieczył roszczenie pozwu przez:

1. ustanowienie zakazu zbywania, zastawiania lub obciążania w jakikolwiek inny sposób (...) udziałów pozwanej G. S. w spółce (...)(...) sp. z o.o. w J. KRS (...) nabytych od W. S. (1) na podstawie umowy darowizny z dnia 22.09.2014 r. oraz nakazanie pozwanej G. S. powstrzymywania się z podejmowaniem wszelkich działań w spółce (...)(...) sp. z o.o. w J. wynikających z faktu posiadania tych udziałów do czasu prawomocnego zakończenia postępowania,
 2. ustanowienie zakazu zbywania, zastawiania lub obciążania w jakikolwiek inny sposób majątku należącego do spółki (...)(...)sp. z o.o. w J. KRS (...), w szczególności nieruchomości należących do spółki (...)(...)sp. o.o. w J., dla których Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze prowadzi księgi wieczyste (...),
 3. wpis ostrzeżeń o toczącym się postępowaniu do ksiąg wieczystych nieruchomości należących do spółki (...)(...)sp. o.o. w J., dla których Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze prowadzi księgi wieczyste (...),
- o czym orzekł w pkt I oraz oddalił wnioski w pozostałym zakresie (pkt II).

Uzasadniając to orzeczenie Sąd podał, że pozwem z dnia 15.12.2015 r. (data wpływu) powód wniósł o uznanie za bezskuteczną względem niego umowę darowizny (...) udziałów w (...) spółka z o.o. z siedzibą w J. KRS (...), zawartą

przez dłużnika W. S. (1) jako darczyńcę z pozwaną G. S. w dniu 22 września 2014 r. w K. z pokrzywdzeniem powoda, któremu względem dłużnika przysługują wierzytelności w wysokości 47.612,50 zł tytułem należności głównej oraz w wysokości 510 zł i 1.277,21 zł tytułem kosztów procesu na podstawie tytułu wykonawczego Sądu Rejonowego w B. z dnia 18 kwietnia 2012 r. sygn. akt (...) oraz tytułu wykonawczego Sądu Rejonowego w B. z dnia 28 kwietnia 2012 r. sygn. akt (...) zaopatrzonego następnie w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze na podstawie postanowienia z dnia 18 stycznia 2014 r. sygn. akt I Co 1733/14, oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

W. S. (1) jest dłużnikiem powoda łącznie na kwotę (...),86 £ (...). (...) tytuły egzekucyjne zasądzone przedmiotowe roszczenie zostały opatrzone klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze postanowieniem wydanym pod sygnaturą akt I Co 1733/14, a Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze wszczął postępowanie oraz zajął udziały dłużnika w spółce (...)(...) sp. z o.o., bowiem jest to jedyny znany powodowi składnik majątku dłużnika, z którego można skutecznie prowadzić egzekucję. Na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników 23 października 2014 r. pełnomocnik powoda został poinformowany o umowie darowizny udziałów dłużnika na rzecz pozwanej G. S., otrzymał również do wiadomości kopię umowy darowizny. Skuteczność zawartej umowy została zakwestionowana przez pełnomocnika powoda. Konkludując wskazał, iż na skutek zawartej umowy zbycia przez dłużnika udziałów w spółce wyzbył się on swojego jedynego składnika majątkowego, z którego egzekucja należności zasądzonych na rzecz powoda mogła być skutecznie prowadzona. Oparcia dla swojego roszczenia poszukiwał w treści art. 527 § 1-3 k.c. w zw. z art. 528 k.c.

Wytaczając przedmiotowe powództwo powód wniósł także o zabezpieczenie powództwa poprzez:

1. ustanowienie zarządu przymusowego w spółce (...)-(...)sp.z o.o. z siedzibą w J.,
2. ustanowienie zakazu zbywania, zastawiania lub obciążania w jakikolwiek inny sposób (...) udziałów pozwanej G. S. w spółce (...) (...)sp.z o.o. w J. KRS (...) nabytych od W. S. (2) na podstawie umowy darowizny z dnia 22.09.2014 r. oraz nakazanie pozwanej G. S. powstrzymywania się z podejmowaniem wszelkich działań w spółce (...) (...) sp. z o.o. w J. wynikających z faktu posiadania tych udziałów do czasu prawomocnego zakończenia postępowania,
3. ustanowienie zakazu zbywania, zastawiania lub obciążania w jakikolwiek inny sposób majątku należącego do spółki (...) (...) sp. z o.o. w J. KRS (...), w szczególności nieruchomości należących do spółki (...) (...) sp. z o.o. w J. dla których Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze prowadzi księgi wieczyste (...),
4. wpis ostrzeżeń o toczącym się postępowaniu do ksiąg wieczystych nieruchomości należących do spółki (...) (...) sp. z o.o. w J. dla których Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze prowadzi księgi wieczyste (...).

Wskazał na uprawdopodobnienie roszczenia, posiadanie interesu prawnego w żądaniu zabezpieczenia oraz adekwatność żadanego sposobu zabezpieczenia z wartością długu egzekwowanego na podstawie tytułów wykonawczych od W. S. (3).

W rozważaniach prawnych Sąd stwierdził, że żądanie powoda o zabezpieczenie powództwa w sposób przez niego proponowany, zasługuje (poza sugerowanym sposobem najdalej idącym, a to w postaci ustanowienia zarządu przymusowego spółki) na uwzględnienie. Zdaniem Sądu, w świetle podniesionych we wniosku jednoznacznych twierdzeń, skonfrontowanych z treścią przedłożonego przez powoda materiału dowodowego wynika, iż nieodpłatne przeniesienie własności udziałów na pozwaną (matkę dłużnika W. S. (1)) było zbieżne czasowo z zainicjowanym przez powoda postępowaniem egzekucyjnym (postanowienie SR w Jeleniej Górze sygn. akt I Co 1733/14 nadające klauzulę wykonalności europejskim tytułom egzekucyjnym – 18.08.2014, k. 37, wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego – 2.10.2014 r., k. 50, umowa darowizny udziałów spółki – 22.09.2014 r.). Tym samym powód uprawdopodobnił swoje roszczenie, czyniąc prawdopodobnym zaistnienie przesłanek, o których mowa w art. 527 k.c.

Jednocześnie wskazał, iż posiada interes w zabezpieczeniu swojego roszczenia, albowiem – jak wynika z oświadczenia dłużnika W. S. (1) kierowanego na potrzeby innej sprawy (witness statement, k. 76 – 77), udziały w spółce mogą

stanowić jeden z nielicznych jego aktywów majątkowych, a zatem ich skuteczne wyzbycie się przez dłużnika, może uniemożliwić późniejszą realizację uprawnień powoda.

Jako podstawę prawną orzeczenia zawartego w pkt I postanowienia Sąd wskazał art. 730 i 730 (1) k.p.c. w zw. z art. 755 § 1 pkt. 2 i 5 k.p.c.

Jednocześnie stwierdził, że dalej idący sposób zabezpieczenia wnioskowany przez powoda, byłby nieadekwatny do istniejącej sytuacji, skoro (jak wynika z materiału dowodowego) spółka faktycznie nie prowadzi działalności gospodarczej, a jej jedynym istotnym składnikiem majątkowym są nieruchomości wymienione w sentencji postanowienia, a zatem nie realizowałyby dyrektywy ustawowej, o której mowa w art. 730 (1) § 3 k.p.c. W związku z powyższym w tym zakresie wniosek podlegał oddaleniu o czym orzeczono w pkt II postanowienia.

Zażalenie na pkt I postanowienia wniosła pozwana domagając się:

1. uchylenia zaskarżonego postanowienia,
2. wyrażenia zgody na zbycie udziałów z jednoczesną wpłatą do depozytu na wskazane przez Sąd konto w żądanej przez powoda wysokości zabezpieczenia tj. 49.999,21 zł,
3. wyrażenia zgody na zbycie przez spółkę (...) reprezentowaną przez prezesa G. S. lub prokurenta spółki (...) nieruchomości położonej w J. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą nr (...), stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,6353 ha oraz nieruchomości położonej w J. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą nr (...), stanowiącą działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,6363 ha. Pozwana wskazała, że w przypadku wyrażenia zgody na powyższe kwota zabezpieczająca wiarygodność dochodzona przez komornika R. J. wynosząca 39.998,65 zł zostanie wpłacona na konto wskazane przez sąd tytułem depozytu.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że podstawą wszystkich roszczeń powoda wobec W. S. (1) oraz spółki (...) sp. z o.o. są wyroki zaoczne o wydaniu których pozwany dowiadywał się na etapie egzekucji komorniczej. Dalej podała, że W. S. (1) o nadaniu klauzuli wykonalności wyrokom B. C. w Wielkiej Brytanii dowiedział się z zawiadomienia komornika sądowego o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z dnia 06 października 2014 r. Powyższe w ocenie pozwanej świadczy o okoliczności, iż dokonana na jej rzecz w dniu 22 września 2014 r. darowizna udziałów spółki (...) sp. z o.o. pozostaje bez związku z nadaniem orzeczeniem B. C. w Wielkiej Brytanii klauzuli wykonalności przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze w dniu 18 sierpnia 2014 r. Nadto pozwana wskazała, że zarówno ona jak też i W. S. (1) nie mają na celu uniknięcia wykonania wyroków zaocznych, podając dalej, iż zgoda Sądu na zbycie nieruchomości spółki umożliwi dokonanie powyższego w drodze transakcji handlowej co pozwoli uzyskać środki finansowe w większej wysokości niż licytacja komornicza. Końcowo zaznaczyła, że w przypadku wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości spółki, w akcie notarialnym zostanie umieszczona klauzula, że depozyt w łącznej wysokości 92.000,00 zł zostaje w dniu podpisania umowy wpłacony na konto wskazane przez Sąd.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o jego oddalenie wykazując – w swojej ocenie – bezzasadność twierdzeń i zarzutów pozwanej. Powód nadto zaznaczył, że komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko W. S. (1) wobec jego bezskuteczności, a dodatkowo w stosunku do ww. została ogłoszona upadłość na terenie Wielkiej Brytanii.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 730¹ k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia (§ 1), przy czym interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu

postępowania w sprawie (§ 2). Dla zabezpieczenia koniecznym jest więc kumulatywne spełnienie zarówno przesłanki uprawdopodobnienia roszczenia jak i uprawdopodobnienia interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. Ponieważ przedmiotem sprawy o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną nie jest roszczenie pieniężne, do jego zabezpieczenia ma zastosowanie art. 755 k.p.c., co oznacza, że sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki uzna za odpowiedni stosownie do okoliczności, w szczególności może ustanowić zakaz zbywania przedmiotów lub praw objętych postępowaniem oraz nakazać wpis stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze. Z kolei z regulacji zawartej w art. 527 k.c. wynika, że ochrona wierzyciela, którą zapewnia skarga pauliańska, sprowadza się do uznania czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela, który czynność zaskarżył. Orzeczenie zapadłe w takiej sprawie ma charakter konstytutywny. Konsekwencją uwzględnienia roszczenia pauliańskiego jest nabycie przez wierzyciela uprawnienia do prowadzenia egzekucji z majątku osoby trzeciej, która odniosła korzyść z zaskarżonej czynności, uprawnienie to jednak jest ograniczone tylko do przedmiotów majątkowych, które wskutek uznania czynności prawnej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika lub do niego nie weszły (art. 532 k.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego - Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że powód zawartymi w pozwie twierdzeniami popartymi dołączonymi dowodami z dokumentów uprawdopodobnił swoje roszczenie. Spełniona tym samym została pierwsza z przesłanek opisanych w art. 730¹ § 1 k.p.c. Żądając udzielenia zabezpieczenia uprawniony zobligowany jest jednak nadto do wykazania swego interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Jak już wcześniej wskazano interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Osiągnięcie celu postępowania w rozumieniu art. 730¹ § 2 k.p.c. wiązać należy z rodzajem ochrony prawnej, której udzielenia żąda się w postępowaniu cywilnym. W przypadku, gdy żądana ochrona prawna polega na ukształtowaniu prawa czy stosunku prawnego chodzi o wyeliminowanie sytuacji w których ochrona prawna zapewniona przez orzeczenie sądu przychodzi zbyt późno, w wyniku czego udaremnione zostaną jego skutki. Celem zabezpieczenia jest wówczas zapewnienie skuteczności przyszłego orzeczenia.

Sąd Odwoławczy wskazuje, że rozstrzygnięcie w przedmiocie żądania powoda uznania czynności prawnej dokonanej między jego dłużnikiem a pozwaną za bezskuteczną względem niego, zapadnie po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego. Na etapie rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia, w ocenie Sądu Okręgowego, powód uprawdopodobnił, że dłużnik wyzbywając się udziałów w (...) sp. z o.o. wyzbył się składnika majątku z którego powód mógłby się realnie zaspokoić. Prowadzona dotąd egzekucja nie doprowadziła do zaspokojenia chociażby części roszczeń powoda. Nie bez znaczenia jest także okoliczność, że dłużnik darował udziały w spółce gdy wierzytelność powoda była już wymagalna. Nadto zarówno z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie (w szczególności projektu umowy zbycia nieruchomości spółki) jak i z twierdzeń samej pozwanej wynika, że pozwana nie tylko nosi się z zamiarem sprzedaży udziałów w spółce czy też nieruchomości do spółki należącej, ale podjęła w tym kierunku konkretne działania. Istotą roszczenia ze skargi pauliańskiej jest uzyskanie przez wierzyciela prawnej możliwości zaspokojenia wierzytelności przysługującej mu względem dłużnika z przedmiotów majątkowych, nabytych od niego przez pozwaną osobę trzecią, w drodze czynności zdziałanej z pokrzywdzeniem wierzyciela. Zbycie składników majątkowych, będącej przedmiotem czynności, której uznania za bezskuteczną uprawniony się domaga, uniemożliwi uprawnionemu przeprowadzenie egzekucji z tej części majątku dłużnika w oparciu o wydany w sprawie wyrok, gdyż odpowiedzialność osoby trzeciej, pozwanej ze skargi pauliańskiej, ogranicza się wyłącznie do przedmiotu zaskarżonej czynności, a jego zbycie zmusi wierzyciela do poszukiwania dalszej ochrony w procesie, zainicjowanym przeciwko aktualnemu właścicielowi (art. 531 § 2 k.c.). Zbycie tego przedmiotu majątkowego przez osobę trzecią (pозwanego w procesie pauliańskim) na rzecz kolejnej („czwartej” osoby) doprowadzi do sytuacji, w której wprawdzie wierzyciel, z mocy art. 531 § 2 k.c., będzie mógł wystąpić z powództwem przeciwko osobie czwartej, ale będzie zmuszony wykazać dodatkowe przesłanki, a więc, że ta kolejna osoba wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności za bezskuteczną, czyli była w złej wierze albo nabyła daną rzecz nieodpłatnie. W razie braku przesłanek skutecznego pozwania osoby czwartej wierzyciel praktycznie nie uzyska zaspokojenia.

W tej sytuacji dokonanie przez pozwaną rozporządzenia udziałami spółki lub też majątkiem spółki pogorszyłoby w wydatny sposób, jeśli nie unicestwiło szanse powoda na zaspokojenie swoich roszczeń ze wskazanych składników majątku.

Odnosząc się do żądania pozwanej w przedmiocie wyrażenia zgody na zbycie udziałów w spółce (...) sp. z o.o. z jednoczesną wpłatą do depozytu na wskazane przez Sąd konto w żądanej przez powoda wysokości zabezpieczenia tj. 49.999,21 zł, wskazać należy, iż w niniejszym postępowaniu Sąd nie jest władny do jej wyrażenia. Powyższe uprawnienie przyznają sądowi rejestrowemu (tj. sądowi rejonowemu prowadzącemu krajowy rejestr sądowy) przepisy kodeksu spółek handlowych wyłącznie w ściśle określonych przez wskazaną ustawę sytuacjach. Stosownie do treści art. 181 § 1 k.s.h. zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz zastawienie udziału umowa spółki może uzależnić od zgody spółki albo w inny sposób ograniczyć. Zgodnie z art. 182 § 3 k.s.h., zezwolenia w imieniu spółki udziela zarząd i musi to uczynić w formie pisemnej. W przypadku gdy zgody odmówiono, sąd rejestrowy może pozwolić na zbycie, jeżeli istnieją ważne powody. Powyższe oznacza, że tylko w sytuacji niepodjęcia przez zarząd uchwały w przedmiocie udzielenia zgody, ewentualnie w przypadku podjęcia przez zarząd uchwały o niewyrażeniu zgody na zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części, wspólnik, który zamierza dokonać takiej czynności prawnej, może wystąpić do sądu rejestrowego, właściwego ze względu na siedzibę spółki, z wnioskiem o wyrażenie takiej zgody, o ile przemawiają za tym ważne powody. Analogicznie przedstawia się sytuacji w zakresie żądania przez pozwaną wyrażenia przez Sąd zgody na zbycie przez spółkę (...) reprezentowaną przez prezesa G. S. lub prokurenta spółki (...) nieruchomości położonej w J. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą nr (...), stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,6353 ha oraz nieruchomości położonej w J. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą nr (...), stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,6363 ha, bowiem również w tym zakresie w przedmiotowym postępowaniu Sąd nie jest władny do wyrażenia zgody na powyższe.

Wobec wniosku formułowanego przez pozwaną i akcentowania gotowości wpłaty należności do depozytu sądowego, wskazać należy, że stosownie do treści art. 742 § 1 k.p.c. pozwana może w każdym czasie żądać uchylecia lub zmiany prawomocnego postanowienia, którym udzielono zabezpieczenia, gdy odpadnie lub zmieni się przyczyna zabezpieczenia. Jeżeli obowiązana złoży na rachunek depozytowy Ministra Finansów sumę zabezpieczenia żadaną przez uprawnionego we wniosku o udzielenie zabezpieczenia, zabezpieczenie upadnie.

W kontekście powyższych rozważań Sąd Okręgowy uznał zarzuty zażalenia za niezasadne, zaś zaskarżone postanowienie za odpowiadające prawu. Dlatego też - na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - zażalenie w całości oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia.

ZARZĄDZENIE

1. (...):

- (...)
- (...)

2. (...)